

## Eikehout is eikehout

*Over integer zijn*



### Intro

*Na het overlijden van mijn schoonmoeder, ruimden we de ouderlijke woning leeg. Allerlei voorwerpen riepen herinneringen op maar van een bijzonder werkstukje wisten we alleen dat het gemaakt was door de collega's van mijn schoonvader in de tandraderenfabriek. Een houten blokje met de woorden 'eikehout is eikehout,' vastgezet op een stukje gefreesd metaal. Waarom kreeg mijn schoonvader dit werkstukje met die tekst?*

### Integer zijn in de praktijk

Toen ik erover nadacht, begon me iets te dagen. Eikenhout is een sterke en harde houtsoort. Een degelijke houtsoort die je gerust kunt gebruiken voor de bouw van schepen die tegen een stootje moeten kunnen. Op eikenhout kun je vertrouwen, dat is zeg maar betrouwbaar hout.

Mijn zwager wist dat men in de fabriek vaak zong: 'Eikehout is eikehout. Eikehout is hout'. Een lied van één regel op de melodie van het Limburgs volkslied: 'Waar in 't bronsgroen eikenhout'. Je ziet het voor je, al die mannen in grijsblauwe overalls achter de machines die zo nu en dan met z'n allen deze regel aanhieven. Het zal me daar geklonken hebben in die grote fabriekshal.

Maar je maakt niet zomaar zo'n werkstukje voor je voorbaas, mijn schoonvader. Ik vermoed dat de arbeiders er hun waardering mee wilden tonen voor hun baas die als eikenhout te vertrouwen was. Want zo was mijn schoonvader. Hij werkte hard mee, was in voor een lolletje en hij was eerlijk, rechtvaardig en barmhartig. Menig gastarbeider vond bij hem een luisterend oor bij onrecht en een warm hart voor hemzelf en voor zijn gezin.

'Integer zijn' is nog niet zo makkelijk te omschrijven. Van Dale benoemt het als deugdelijk, betrouwbaar, eerlijk. Integer zijn wil zeggen dat je spreken en handelen overeenkomen met je bedoelingen. We ontmoeten graag eerlijke, betrouwbare mensen, maar hoe merk je nu dat iemand integer is? Ik ontdekte het antwoord in de keren dat ik meemaakte dat iemand niet integer was. Toen mij onrecht werd aangedaan of toen mijn verhaal dat ik in vertrouwen had verteld, toch bij anderen bekend bleek. Ik merkte ook dat dit niet-integer zijn, mij diep raakte. Het schaadde mijn vertrouwen in mensen om mij heen, het tastte mijn gevoel van veiligheid aan, het beschadigde mijn welzijn.

### Welzijn voor de burgers

De Bijbel legt veel nadruk op een integere levenswijze en spreekt dan over een rechtschapen of rechtvaardig leven. In Spreuken 11 vers 11 wordt een mooi beeld gebruikt: *Door de zegen van oprechte mensen komt een stad tot bloei, de uitspraken van goddelozen zijn haar ondergang.*

De Bijbel wijst erop dat rechtvaardig leven het fundament vormt onder een goede samenleving. Alleen door rechtvaardigheid kan de stad tot bloei komen en is er welzijn voor de inwoners. Concreet betekent dit dat er wordt omgekeken naar weduwen, armen en vreemdelingen. Maar de rechtvaardigheid staat niet op zichzelf. Ze is de afspiegeling van Gods rechtvaardigheid naar zijn volk, naar ons.

Een mooi voorbeeld van een integer persoon is Boaz, een verre achterneef van Naomi die met haar buitenlandse schoondochter Ruth, terugkeert naar haar geboorteland. Boaz laat Ruth op zijn land extra aren rapen, zorgt dat zijn arbeiders haar niet lastig vallen en geeft haar te eten en te drinken. Hij laat in zijn woorden en daden zien dat hij een integere, een betrouwbare man is en oog heeft voor kwetsbare mensen. Naomi beseft dit en durft Ruth op hem af te sturen om te vragen of hij met haar wil trouwen en zo voor de familie wil zorgen. Naomi vertrouwt erop dat bij Boaz het welzijn van Ruth en haar familie in goede handen is.

Helaas zien we ook maar al te vaak dat de rechtvaardigheid, de integriteit wordt geschonden. Ik denk bijvoorbeeld aan de directie van een woningcorporatie die zichzelf verrijkte door te speculeren met het geld van de gemeenschap. Toen het misging, konden de oude, schimmelende woningen niet meer worden opgeknapt of vernieuwd. Het welzijn van de bewoners, de bloei van de wijk en het vertrouwen in de corporatie werden ernstig geschaad.

### Oefenen in integriteit

Als je dit zo leest dan lijkt het toch vanzelfsprekend om integer te zijn. Toch valt dit niet altijd mee. De grens tussen eerlijk zijn en niet-helemaal-eerlijk zijn, is soms dun en een leugentje om bestwil is snel verteld. Ook hebben we allemaal zo onze eigen grenzen voor wat we nog wel of niet meer integer vinden. Het is daarom weleens goed om onszelf de vraag te stellen: hoe integer ben ik eigenlijk? Ben ik betrouwbaar voor anderen? Ben ik zo integer dat anderen zich aan mij durven toe te vertrouwen, met hun gedachten en gevoelens, met hun twijfels en hun ervaringen waarvoor zij zich schamen? Neem ik de ander serieus in wat hij of zij vertelt?

Integer zijn is niet altijd makkelijk. Je boft als je al in je jeugd en door je opvoeding hebt geleerd om integer te zijn. Maar zelfs al is integer zijn vanzelfsprekend voor je, dan blijft het een aandachtspunt om over na te denken en om je erin te oefenen. Het gaat immers om het welzijn van onze naasten, onszelf en de samenleving als geheel. Hierbij kunnen voorbeeldfiguren ons helpen. We kunnen ons aan hen spiegelen en ze kunnen ons inspireren om integer te leven. Misschien is Boaz wel zo'n voorbeeldfiguur voor u. Misschien ook is het iemand uit uw eigen omgeving of uit de wereldwijde geschiedenis. U begrijpt dat het voor mij mijn schoonvader is die in zijn woorden en daden liet zien wat het is om integer te zijn.

Integer zijn. Voor de een vanzelfsprekend, voor de ander een lastige levensles maar oefening blijft nodig. Daarom neurie ik zo nu en dan: 'Eikehout is eikehout, eikehout is hout'. Mij inspireert het om erop te letten integer te leven. Wie weet, u ook.

Marike de Reuver-Schuurman

Met dank aan Ivanka Drujf (pastoraal werker) en Ineke de Reuver (ambulant begeleider).

Februari 2019